

Agrár-környezetvédelmi Modul

Agrár-környezetvédelem, agrotechnológia

KÖRNYEZETGAZDÁLKODÁSI MÉRNÖKI MSc
TERMÉSZETVÉDELMI MÉRNÖKI MSc

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Az Agrár-környezetgazdálkodás helyzete Magyarországon és az EU-ban.

94.lecke

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Környezetvédelmi programok az EU- ban és Magyarországon

- CAP, CARPE
- AGENDA
- GATT tárgyalások
- NAKP

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

A CAP (Közös agrárpolitika)

- 1957- es Római Szerződésben fogalmazták meg
- Céljai:
 - a mezőgazdasági termelékenység növelése
 - A mezőgazdaságból élők elfogadható jövedelmi szintjének és életszínvonalának biztosítása
- Az EU jelentős támogatást biztosít, a költségvetés közel feléből agrárpolitikai intézkedéseket finanszíroznak!
- De! A program nem bizonyult megfelelőnek → költséges rendszert eredményezett, illetve intenzív mezőgazdálkodást, mely a környezet állapotát is tovább rontotta
- Szükségessé vált a CAP reformja

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

A CAP reformja

- 1992- ben reformálták meg a CAP-t, ez volt a McSharry- terv
- Kiváltó okai:
 - Mezőgazdasági túltermelési válság, közös költségvetés többletterhei
 - GATT/ WTO egyezmény követelményei
 - Költséges környezetvédelmi problémák
- Lényege:
 - mg- i többlettermelés csökkentése
 - Támogatási összegek növekedésének megállítása, a mg- ban dolgozók életszínvonalának megőrzése mellett
- CAP → CARPE
 - Az EU leépíti a termelési típusú támogatásokat, és azok áthelyeződnek a mg. egyéb, nem termelési funkcióira
 - Igyekszik hozzájárulni a vidéki térségek fejlődéséhez

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

- A CARPE négy eleme:
 - Piacstabilizáció
 - Környezeti és kulturális kifizetések
 - Vidékfejlesztési kezdeményezések
 - Átmenethez szükséges átalakulás segítése
- Cél: ne szektorális politika legyen, ami a gazdálkodókat segíti, hanem egy integrált politika, ami az állammal együtt hozzájárul a vidék fejlődéséhez.
- A kompenzációs kifizetések nagyrészt megszűnnek, és jelentős részben környezeti és vidékfejlesztési kifizetésekké alakulnak át
- Nem támogatások, vagy segélyek, mivel közpénzekből kerülnek kifizetésre

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

A NAKP

- Kialakításának szükségessége és háttere
 - A mezőgazdálkodásnak tekintettel kell lennie a környezetre. Ehhez azonban olyan ösztönző rendszert kell kiépíteni, mely kompenzálja a környezetvédelmi intézkedések betartása miatt kieső jövedelemcsökkenést.
- Alapelvei: fenntarthatóság és minőség
 - A fenntartható mg- i fejlesztés egyik feltétele a természeti erőforrások védelmének hosszú távú biztosítása
 - A magyar mezőgazdaság környezeti állapota kedvezőbb, mint a Nyugat- európai államokban, így figyelembe kell venni, hogy a termelők környezetkímélő termelési eljárásokat alkalmazzanak.
 - Az intenzív módon hasznosított területeken a gazdaságos árutermelés kialakítása a cél

A NAKP területei

- a környezetkímélő mezőgazdasági termelési módszerek és ezeket megtestesítő rendszerek széleskörű elterjesztése, ezáltal természeti értékeink, a biodiverzitás, a táj, a termőföld és a vízkészletek állapotának megőrzése és javítása;
- hozzájárulás egy fenntartható mezőgazdasági földhasználati, ésszerű területhasználati rendszer, illetve Magyarország agro-ökológiai adottságainak megfelelő kiegyensúlyozott és stabil földhasználati, termelési struktúra kialakításához;
- piacképes, kiváló minőségű, értékes termékek termelésének növelése, és ezáltal a mezőgazdasági exportlehetőségek javítása;
- a vidéki foglalkoztatási és jövedelemszerzési lehetőségek bővítése, a vidéki életminőség javulásához való hozzájárulás, alternatív jövedelemszerzési lehetőségek kialakítása;
- a turisztikai potenciál fejlesztése, kihasználása elsősorban a vidék, a táj képének javítása, az ökoturizmus, a falusi turizmus feltételeinek javulása révén;
- hozzájárulás egyéb vidékfejlesztési intézkedések sikeréhez, a vidéki népesség, a gazdálkodók termelési-környezeti ismeretinek fejlődéséhez, szemléletváltás elősegítéséhez

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

A NAKP irányelvei

- Horizontális (országos) programok
 - Támogatást nyújtanak különféle földhasználati ágakban a környezetbarát termelési és gazdasági eljárások elindításához. Ezzel a hosszú távon is fenntartható és versenyképes magyar mezőgazdaságot kívánják megteremteni.
- Zonális (térségi) programok
 - A térség környezet-, és természetvédelmi szempontú mezőgazdasági földhasználatát segítik. Célja, hogy mindenhol az adott környezetbe illő gazdálkodást valósíthassanak meg
- A program önkéntes, pályázati úton lehet csatlakozni a rendszerhez.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Magyarország helyzete az EU csatlakozás előtt

- Az 1990- es évektől már zajlik a harmonizáció az EU- val
 - 1991- társulás létesítése az EU- val
 - 1990- es évek közepétől az új törvények és kormányrendeletek összhangban vannak az EU szabályaival
 - 1997. egységes szerkezet szerinti jelentés a csatlakozáshoz való felkészülésről. 3 elmaradott területet említenek:
 - Levegőminőség- védelem
 - Vízminőség- védelem
 - Hulladékgazdálkodás
- Az agrárium tőkeellátottsága rendkívül alacsony a monetáris politikának köszönhetően
- városok és a vidék közti gazdasági, társadalmi egyenlőtlenségek növekedtek
- A magyar agrár- és vidékfejlesztési politikából hiányzik az átgondolt, hosszú távú stratégia
- A kiírt programok sem valósultak meg 100%- osan

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Magyarország helyzete az EU csatlakozás után I.

- Új lendületet kap a környezetbarát mezőgazdálkodás
- A központi források bővülnek, a támogatott gazdálkodási ágak száma nő
- A mezőgazdaságban nem jelent radikális támogatásnövekedést a csatlakozás, azonban a viselt terhek száma nő
- a csatlakozás után a mezőgazdaság hozzájárulása GDP termeléséhez tartósan 3,0-3,3% körüli értékre prognosztizálható.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Magyarország helyzete az EU csatlakozás után II.

- A csatlakozás fő „nyertesei” a gabonaágazat és a szarvasmarha- ágazat
- Fő vesztesei pedig a tej-, sertés-, és baromfitenyésztés
- Az agrártermelők helyzete általában javul fog, azonban nem egyforma mértékben, hiszen jelentősebb áremelkedésre csak néhány termék esetében lehet számítani.
- A külkereskedelemben rövid-közép távon az egyenleg romlására számítanak, hosszú távon azonban az egyenleg javulása várható
- A foglalkoztatásban különösen az idősebb korosztályt érintően további csökkenés várható

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Melyek az agrár-környezetgazdálkodás céljai?

- Fenntartható mezőgazdasági földhasználat kialakítása
- Műveletlen területek extenzív hasznosítása
- Alternatív jövedelemszerzési lehetőségek teremtése
- Az élelmiszerbiztonság javítása
- Piacképes, minőségi termékek létrejöttének elősegítése
- A mezőgazdaság exportlehetőségeinek javítása
- Magas genetikai értéket képviselő állatállományok megőrzése

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

ELŐADÁS Felhasznált források

- Szakirodalom:
 1. Ángyán J.- Fésűs I.- Podmaniczky L.- Tar F.- Vajnáné Madarassy A.: 1999. Nemzeti Agrár- környezetvédelmi Program. Agrár- környezetgazdálkodási tanulmányi kötetek. 1. kötet, FVM, Budapest, 174 p.
 2. Ángyán J.- Menyhért Z. : 1988. Integrált, alkalmazkodó növénytermesztés. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 163 p.
 3. Demeter, A. (szerk) (2000) Natura 2000 – Európai hálózat a természeti értékek megőrzésére, Öko Rt., Budapest
- Egyéb források:
 1. A nemzeti agrár-környezetgazdálkodás honlapja: www.nakp.hu
 2. A NATURA 2000 honlapja: www.natura2000.hu

Debrecen Egyetem
Mezőgazdaság- Élelmiszertudományi és
Környezetgazdálkodási Kar

Pannon Egyetem
Georgikon Kar

Köszönöm a figyelmet!

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg